

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ФАРМАЦЕВТА ВИМОГАМ РИНКУ ПРАЦІ

Ключові слова: освітня програма фармацевта, цикли дисциплін, професійна компетентність

Коледж Національного фармацевтичного університету (НФаУ) – єдиний вищий навчальний заклад, що здійснює підготовку бакалаврів та молодших спеціалістів для фармацевтичної галузі. Кожного року коледж випускає близько півтисячі молодих спеціалістів, що мають високі шанси під час пошуку роботи.

Конкурентоздатність випускників на ринку праці зумовлена низкою факторів, серед яких, поряд зі знаннями, уміннями та навичками, що студенти отримують у коледжі, набуває суттєвої ролі сформованість компетенції – здатності до їх застосування в практичній діяльності [1].

Галузевий стандарт вищої освіти визначає основні вимоги до результату підготовки за освітньою програмою молодшого спеціаліста фармації через засвоєння в процесі навчання загальних та професійних компетенцій [2]. У зв'язку з цим завданням навчального закладу є приведення програми підготовки у відповідність до вимог ринку праці. За період з 1993 року освітня програма фармацевта набула певних змін, що зумовлені економічною ситуацією в країні загалом та у фармацевтичній галузі зокрема [3].

Мета дослідження полягає у вивченні думки роботодавців, викладачів та студентів про загальний рівень підготовки випускників та про відповідність освітньої програми фармацевта вимогам сьогодення.

Матеріали та методи дослідження

Для проведення дослідження розроблено анкети, у яких респондентам було запропоновано дати оцінку освітній програмі фармацевта, що складається з трьох циклів дисциплін [4]:

- циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки;
- циклу природничо-наукової підготовки;
- циклу професійної та практичної підготовки.

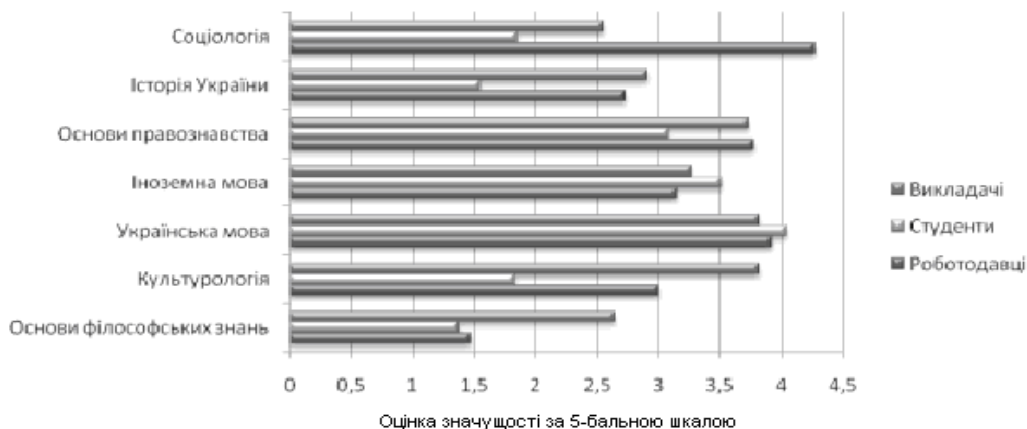
Завданням респондентів було оцінювання за 5-ти бальною шкалою ролі окремих дисциплін у формуванні професійно важливих рис фармацевта. Роботодавці й студенти оцінювали всі дисципліни програми, а викладачам було запропоновано оцінити власну дисципліну та цикл, до якого вона входить.

В опитуванні взяли участь роботодавці, що приймають студентів на проходження навчальних та виробничих практик (усього 46 аптек державної, комунальної та приватної форм власності), викладачі коледжу (58 викладачів трьох циклів дисциплін), студенти-випускники (молодші спеціалісти – 159 осіб, бакалаври – 103 особи).

Результати дослідження та обговорення

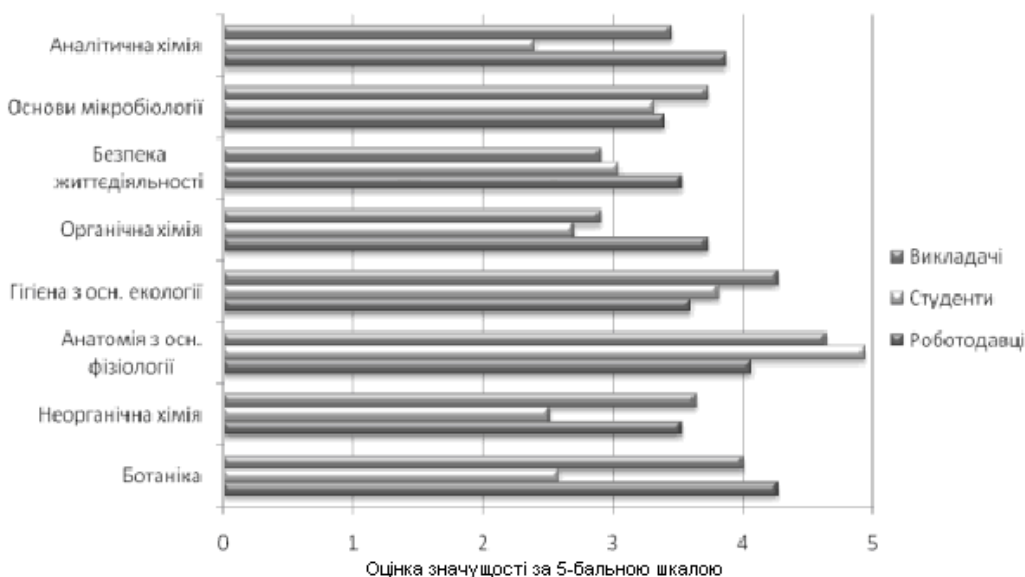
Отримані результати свідчать про те, що роль усіх дисциплін гуманітарного й соціально-економічного циклів у формуванні ключових компетенцій фахівця високо оцінена роботодавцями й викладачами. Особливо високу оцінку з боку роботодавців

отримали дисципліни: соціологія, основи правознавства, українська та іноземна мови, культурологія. Викладачі вважають особливо значущими знання основ правознавства, іноземної та української мов, культурології. Студенти ж вважають найбільш значущими українську та іноземну мови як необхідні для комунікації фахівця та меншого значення надають соціології, основам правознавства, культурології. Викладачі зазначають роль знань з філософії у формуванні фахівця, водночас з боку роботодавців та студентів ця дисципліна отримала низький бал (рис. 1).

Рис. 1. Оцінка респондентами циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Близькою й достатньо високою є оцінка роботодавцями й викладачами дисциплін циклу природничо-наукової підготовки у формуванні спеціаліста. Студенти вважають за пріоритетні мікробіологію, гігієну та анатомію з основами фізіології (рис. 2).

Рис. 2. Оцінка респондентами циклу природничо-наукової підготовки

Цикл професійно-орієнтованих дисциплін формує основи професійної компетентності випускника, відповідність його підготовки освітнім стандартам. Тому цей цикл отримав як високий загальний бал, так і однаково високу оцінку окремих дисциплін усіма респондентами (рис. 3).

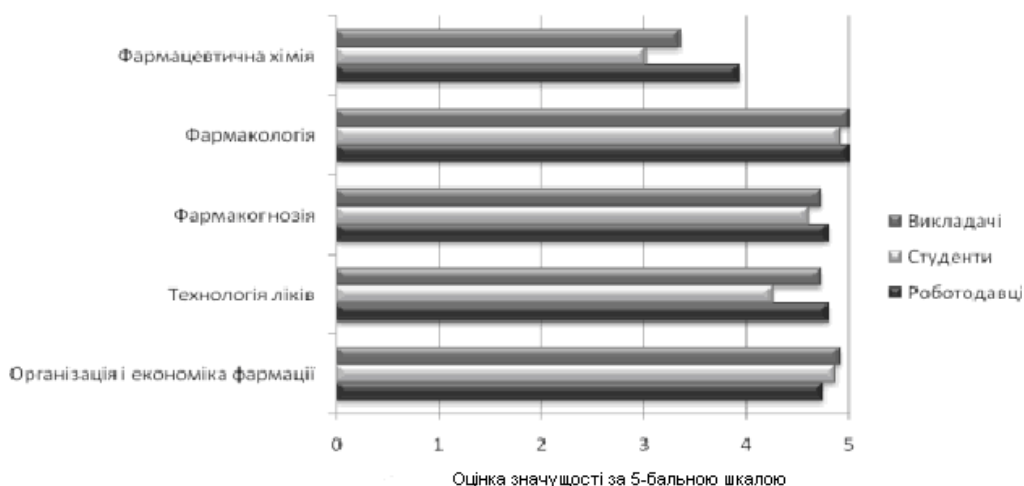

Рис. 3. Оцінка респондентами циклу професійно-орієнтованої підготовки

За результатами опитування роботодавців (таблиця) визначено період адаптації випускників Коледжу НФаУ до умов практичної діяльності.

Т а б л и ц я

Період адаптації випускників коледжу до умов практичної діяльності

Період адаптації	Кількість респондентів (роботодавці)
Більше року	5,56%
До одного року	16,77%
До 6-ти місяців	52,78%
До 3-х місяців	13,89%
До 1-го місяця	11%

Отримані результати свідчать про те, що цей час переважно становить до 6-ти місяців (52,78%).

Слід зауважити, що з боку роботодавців в опитуванні брали участь лише керівники аптечних установ, тому отримані дані є об'єктивними.

У результаті опитування встановлено, що роботодавці не бачать суттєвого дисбалансу між програмою підготовки фармацевтів і вимогами ринку праці. На їхню думку, знання і вміння випускників є достатніми для входження в професію і в них сформовані основи професійної компетентності.

Поряд з цим роботодавцями було запропоновано доповнити програму підготовки фармацевта курсом етики й деонтології, психології та фармацевтичної опіки.

В и с н о в к и

1. Висока оцінка роботодавцями ролі дисциплін майже всіх циклів навчальної програми дає можливість стверджувати, що у формуванні фахівця немає дисциплін «важливих» і «неважливих».

2. За опитуванням роботодавців доцільним є перегляд освітньої програми фармацевта з метою доповнення її дисциплінами, затребуваними практичним сектором – курсом етики і деонтології, психології та фармацевтичної опіки.

3. Роботодавці прагнуть отримати як професійно грамотного спеціаліста, так і соціально сформовану особистість.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Горяча Л. О., Прокопенко Т. С.* Аналіз впливу потреб галузі на співвідношення та зміст професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці фармацевтів // *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації.* – 2012. – № 1 (21). – С. 60–63.

2. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика молодшого спеціаліста, галузь знань 1202 «Фармація», спеціальність 5.12020101 «Фармація» / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – 2011 р.

3. *Горяча Л. О., Прокопенко Т. С.* Компетентістний підхід до розробки Галузевих стандартів вищої освіти у підготовці молодших спеціалістів фармації // *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації.* – 2011. – № 4 (18). – С. 43–46.

4. Робочий навчальний план підготовки молодшого спеціаліста, спеціальність 5.12020101 «Фармація», галузь знань 1202 «Фармація» / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерство охорони здоров'я України.

Надійшла до редакції 18. 04. 2014.

Л. А. Горячая, Т. С. Прокопенко

Колледж Национального фармацевтического университета, г. Харьков

ОЦЕНКА СООТВЕТСТВИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ ФАРМАЦЕВТА ТРЕБОВАНИЯМ РЫНКА ТРУДА

Ключевые слова: образовательная программа, циклы дисциплин, профессиональная компетентность

АННОТАЦИЯ

Конкурентоспособность выпускников на рынке труда обусловлена как знаниями, умениями и навыками, которые студенты получают в колледже, так и уровнем сформированности компетенции – способности к их использованию в практической деятельности.

Цель исследования состояла в изучении мнения работодателей, преподавателей и студентов об уровне подготовки выпускников колледжа и о соответствии образовательной программы фармацевта требованиям рынка труда. С этой целью разработана анкета, где респондентам предложено дать оценку образовательной программы фармацевта, состоящую из трех циклов дисциплин:

- цикла гуманитарной и социально-экономической подготовки;
- цикла естественно-научной подготовки;
- цикла профессиональной и практической подготовки.

Задача состояла в оценивании по 5-ти бальной шкале роли дисциплин программы в формировании профессионально-важных качеств специалиста. Полученные результаты свидетельствуют о том, что все дисциплины принимают участие в формировании как общих, так и профессиональных компетенций фармацевта. Это способствует тому, что адаптация выпускников колледжа в профессии происходит в течении первых 6-ти месяцев (52,78%).

По результатам опроса установлено, что работодатели не видят существенного дисбаланса между программой подготовки фармацевтов и требованиями рынка труда. Вместе с тем они предложили дополнить образовательную программу курсом этики, деонтологии, психологии и фармацевтической опеки.

Высокая оценка работодателями роли дисциплин почти всех циклов образовательной программы свидетельствует о том, что рынку труда нужен как профессионально грамотный специалист, так социально сформированная личность. Существует также необходимость дополнения образовательной программы фармацевта дисциплинами, востребованными практическим сектором.

COMPLIANCE ASSESSMENT OF PHARMACIST EDUCATIONAL PROGRAM WITH LABOR-MARKET REQUIREMENTS

Key words: educational program, cycles of disciplines, professional competence

ABSTRACT

The competitiveness of graduates in the labor-market is determined both by the knowledge, skills and abilities that students obtain in college and by the level of competence development – the ability to use them in practice.

The aim of the study was to examine the views of employers, teachers and students about the level of college graduates training and compliance of pharmacist education program with labor-market requirements. For this purpose a questionnaire was developed where respondents were asked to evaluate the pharmacist educational program, consisting of three cycles of disciplines:

- cycle of humanitarian and socio-economic training;
- cycle natural-scientific training;
- cycle of professional and practical training.

The task was to assess by the 5-point scale a role of program disciplines in development of specialist's professionally important qualities. The obtained results indicate that all disciplines are involved in the formation of both general and professional pharmacist competencies. This helps to ensure that the adaptation of college graduates in the profession occurs within the first 6 months (52.78%).

According to the survey it was found that employers do not see a significant imbalance between the pharmacists training program and labor-market requirements. However, they suggested adding to the educational program course of ethics, medical ethics, psychology and pharmaceutical care.

Employers' high score for the role of disciplines from almost all cycles of the educational program suggests that the labor-market needs as professionally competent expert, so socially formed personality. There is also a need to supplement the pharmacist educational program with disciplines demanded in a practical sector.

Електронна адреса для спілкування з авторами: helga_gnosy@mail.ru